

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Серифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

31.08.2023

протокол № 09, п. 16

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 31.08.2023 № 107

**ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /
ECONOMIC FUNDAMENTALS OF SOCIAL WELFARE**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» / «bachelor»
Галузь знань	23 «Соціальна робота» / «Social work»
Спеціальність	232 «Соціальне забезпечення» / «Social welfare»
Освітня програма	«Соціальне забезпечення» / «Social welfare»

Розробник: Гарбар Віктор, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Економічні основи соціального забезпечення»
– Мартинова Лілія, доктор економічних наук, доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин від 05.06.2023 р. пр. № 08; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 13.06.2023 р. пр. № 06.

Рецензенти:

Павлюк Тетяна, кандидат економічних наук, доцент
Сташенко Наталія, Голова ГО Центру адаптації та розвитку
«Європейська ініціатива», м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 02.10.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,56.
Обл.-вид. арк. 1,32. Тираж 2. Зам. № 457.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) в межах комплексного підходу щодо змісту та структури економічних основ соціального забезпечення, закономірностей процесу фінансування системи соціального забезпечення з різних джерел, моделей фінансування соціальних послуг, зарубіжного та вітчизняного досвіду економічного забезпечення системи соціального захисту, процесу трансформації економічних основ соціального забезпечення, оцінки ефективності використання ресурсів, що спрямовуються на функціонування системи соціального забезпечення в країні, набуття практичних навичок і вмінь щодо залучення коштів для реалізації соціальних програм, набуття умінь, формування компетенцій та програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Для галузі знань 23 «Соціальна робота» дисципліна є обов'язковою.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Економічні основи соціального забезпечення» для освітньої програми «Соціальне забезпечення» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– **загальні компетентності:**

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Здатність працювати в команді.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

– **спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:**

СК 1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.

СК 2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 3. Здатність консультивати з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.

СК 4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.

СК 7. Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю.

СК 9. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування.

СК 10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.

СК 11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг.

СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Економічні основи соціального забезпечення» для освітньої програми «Соціальне забезпечення» полягають:

ПРН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження (теми 2, 4, 10, 15).

ПРН 6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту (теми 1, 3, 6, 12, 15, 17).

ПРН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення (теми 1, 2, 5, 9, 11, 14).

ПРН 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення (теми 2, 4, 8, 12, 14).

ПРН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення (теми 3, 6, 10, 13, 17).

ПРН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності (теми 3, 6, 10, 15).

ПРН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення (теми 2, 3, 7, 8, 16, 17).

ПРН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні (теми 2, 6, 8, 9, 11, 17).

ПРН 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги (теми 3, 5, 8, 14, 17).

ПРН 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців (теми 4, 10, 12, 14, 16).

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна теорія», «Філософія», «Теорія та історія соціального забезпечення», «Психологія спілкування та конфліктологія».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв, він трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти № 12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів № 32 від 07.02.2022).

**Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	СРС	
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економіки в системі соціального захисту населення	12	2	2	8	ДН, УО, ІЗ
Тема 2. Економічні основи соціальної політики держави	12	2	2	8	КТ, ДН, ПО, ІЗ
Тема 3. Соціальний захист населення як елемент соціальної політики	12	2	2	8	КТ, ДН, УО
Тема 4. Фінансовий механізм соціального захисту населення	14	2	2	10	ДН, Т, ІЗ
Тема 5 Теорія суспільного добробуту	14	2	2	10	КТ, ДН, РЗ
Тема 6. ВВП та добробут населення, його структура та динаміка	14	2	2	10	ПТ, ДН, УО, ІЗ
Тема 7. Моделі фінансування соціальних послуг	14	2	2	10	КТ, ДН, УО, ІЗ
Тема 8. Правове регламентування фінансового забезпечення соціального захисту населення	14	2	2	10	ДН, ПО, ІЗ
Тема 9. Перерозподільні функції економіки суспільного сектору	14	2	2	10	КТ, ДН, ПО, ІЗ
Тема 10. Бюджетне фінансування соціального забезпечення	14	2	2	10	КТ, ДН, УО, Р
Тема 11. Державні соціальні програми	14	2	2	10	КТ, ДН, УО
Тема 12. Використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування	14	2	2	10	ДН, Т, ПО, ІЗ
Тема 13. Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в умовах глобалізації	18	4	4	10	ПТ, ДН, УО, ІЗ
Разом	180 / 6	28	28	124	-
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

УО – усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Т – тестування;

Р – реферат;

ІЗ – індивідуальне завдання;

КТ – комп'ютерне тестування;

ДК – розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економіки в системі соціального захисту населення

Соціальні функції держави. Економічні функції держави. Становлення соціальної правової держави. Стратегічні напрямки розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Антимонопольне регулювання. Перерозподіл ресурсів. Забезпечення соціальних гарантій. Адміністративні та економічні засоби державного регулювання економіки.

Соціальна справедливість. Відповідність винагороди економічних суб'єктів величині їх трудового внеску або кількості та якості суспільно необхідної праці; Відповідність між заслугами окремих осіб, трудових колективів та їх загальним визнанням.

Соціальна держава як така, що прагне до забезпечення кожному громадянину гідних умов існування, соціальної захищеності, співучасті в управлінні виробництвом.

Соціально орієнтована ринкова економіка. Засади та принципи соціально орієнтованої ринкової економіки. Соціальний порядок, як сукупність інститутів і норм, які визначають соціальний стан громадян та окремих груп населення, а також соціальні стосунки між членами суспільства. Соціальний порядок у сферах: праці; у системі соціального страхування, соціальної допомоги; майновий порядок; житловий порядок; економічний порядок; пенсійний порядок.

Система соціального захисту. Соціальні ризики як події в житті людини, за яких виникає небезпека втрати матеріальних засобів для забезпечення її першочергових потреб, необхідних для збереження і відтворення повноцінного життя як члена суспільства.

Реалізація системи соціального захисту широких верств населення у формі державних витрат на розвиток освіти, охорони здоров'я, навколишнього середовища, перекваліфікації працівників, виплати пенсій, пільг безробітним.

Тема 2. Економічні основи соціальної політики держави

Типи соціальної політики держави. Модель державного патерналізму, що орієнтована на визначення державою якісних (ідеологія) та кількісних (соціальна сфера) параметрів усіх форм відносин у суспільстві та елімінування (недопущення виникнення) альтернативних видів цих відносин. Ліберальна модель соціальної політики що базується на постулаті про розподіл членів суспільства на економічно сильних та економічно слабких індивідуумів.

Формування соціальної безпеки людини. Соціальна політика як діяльність держави у соціальній сфері, спрямована на об'єднання зусиль всіх господарських та управлінських структур з метою вирішення соціальних завдань. Довгострокові та короткострокові завдання соціальної політики країни. Системотворчий характер соціальної політики. Етапи формування та реалізації соціальної політики держави.

Соціальна сфера як чинник повномасштабної структурної трансформації національної економіки, модернізації традиційного виробництва, індикатор якості життя населення.

Модель соціальної політики Української держави як симбіоз лібералізму та соціальної орієнтації. Основні напрями соціальної політики. Структура соціальної політики України.

Бюджетний механізм як сукупність засобів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин та забезпечення належних умов для економічного та соціального розвитку. Суспільне значення бюджету. Роль бюджету у регулюванні соціальних процесів у державі. Видатки з державного бюджету України як економічні відносини, що виникають у зв'язку з розподілом централізованого фонду грошових коштів держави і його використанням за цільовим призначенням.

Критерії ефективності соціальної політики.

Тема 3. Соціальний захист населення як елемент соціальної політики

Зміст, види та функції системи соціального захисту населення. Правові основи соціального захисту. Економічні джерела соціального захисту.

Вплив системи соціального захисту на формування доходів населення. Програми державної допомоги окремим категоріям громадян та їх характеристика. Напрямки реформування системи соціального захисту.

Структура системи соціального захисту.

Соціальне страхування як особливий вид соціального захисту. Гроші платників податків як економічна основа соціального захисту. Страхові нарахування роботодавців та працівників як економічна основа соціального захисту. Фінансові ресурси підприємств як економічна основа соціального захисту.

Суспільна та приватна благодійність як економічна основа соціального захисту. Спонсорство та меценатство як економічна основа соціального захисту. Організаційно-правова структура системи соціального захисту населення. Складові системи соціального захисту населення.

Грошові доходи населення та роль системи соціального захисту в їх формуванні. Впровадження механізмів адресної допомоги найнезахищенішим верствам населення.

Проблеми реформування системи соціального захисту. Використання зарубіжного досвіду в процесі реформування системи соціального захисту в Україні.

Тема 4. Фінансовий механізм соціального захисту населення

Різні погляди вчених на зміст категорії «соціальний захист» та їх порівняльна характеристика.

Формування української моделі соціального захисту з врахуванням заходів по захисту населення від COVID-19.

Механізм фінансування системи соціального захисту. Форми, інструменти та напрями фінансування механізму реалізації соціального захисту населення.

Соціальне страхування як одна із форм фінансування системи соціального захисту. Особливості фінансування соціального захисту економічно активного населення та непрацевдатних.

Соціальний захист як сукупність заходів держави для забезпечення добробуту населення. Соціальний захист як поняття фінансової науки, як система перерозподільчих відносин. Система соціального захисту населення. Побудова вітчизняної моделі соціального захисту. Стратегія й тактичні пріоритети політики соціального захисту.

Концепція соціогуманітарної держави і політики економічного лібералізму. Організаційна підсистема механізму реалізації соціального захисту. Фінансовий механізм реалізації соціального захисту. Централізовані і децентралізовані фонди фінансових ресурсів соціального захисту населення. Кошти соціального страхування та їх використання.

Внутрішнє фінансування соціального захисту домогосподарств. Кредитування як форма фінансування соціального захисту населення. Універсальні заходи в системі фінансування соціального захисту населення.

Тема 5. Теорія суспільного добробуту

Історія розвитку економічної теорії як історія розвитку науки про багатство, добробут і шляхи їх досягнення. Причини неспроможності теорії добробуту.

Теорії суспільного добробуту. А. Пігу і його праця «Економічна теорія добробуту» (1932). Пошук джерел добробуту суспільства у сфері державних фінансів. Принцип компенсації, відповідно до якого зміна економічних умов збільшує суспільний добробут у тому разі, коли індивіди, що отримали певний вигравш, можуть компенсувати збиток тим, хто його зазнав, але при цьому залишитись у вигравші.

Функція добробуту, за якою суспільний добробут визначається добробутом окремих членів суспільства. Політика як взаємовигідний обмін між громадянами й суспільними структурами.

Трансформація економічної теорії добробуту в теорію суспільного вибору, в рамках якої здійснюється позитивний аналіз того, як формуються й реалізуються різноманітні суспільні переваги.

Головне завдання на шляху соціально-економічного прогресу в Україні, - забезпечення передумов реалізації прав і свобод громадян, утвердження середнього класу й подолання бідності населення. Стратегічною метою бюджетної політики в Україні є побудова конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки та інтеграція її в європейське співтовариство.

Тема 6. ВВП та добробут населення, його структура та динаміка

Новітні теорії подолання бідності. Рівень життя як характеристика економічного добробуту населення. Теорія суспільного добробуту.

Показники рівня та якості життя населення. Реальні доходи населення та показники їх виміру. Індикатори якості життя населення. Індекс людського розвитку. Показники бідності: абсолютної і відносної.

Соціально орієнтована економіка. Шляхи та засоби подолання бідності. Матеріальний добробут населення. Динаміка чисельності населення, його зайнятості і доходів в Україні.

Динаміка доходів та витрат населення України. Структура доходів та витрат населення України.

Тема 7. Моделі фінансування соціальних послуг

Фінансові аспекти діяльності держави в соціальній сфері. Фінансові моделі соціального забезпечення та захисту населення в зарубіжних країнах. Моделі фінансування соціального захисту в країнах Європейського Союзу. Формування сучасної моделі фінансування соціального захисту в Україні.

Соціальні зобов'язання держави. Причини недофінансування соціальної сфери в Україні. Моделі соціального захисту країн світу та їх характеристика.

Модель фінансування системи соціального захисту у Німеччині. Модель фінансування системи соціального захисту у Франції. Модель фінансування системи соціального захисту у Великобританії. Модель фінансування системи соціального захисту в Швеції. Особливості фінансування системи соціального захисту в Італії, Нідерландах та Бельгії.

Реформування системи соціальних зобов'язань в Україні. Нормативи фінансування соціальних видатків в Україні. Система соціальних трансфертів. Діяльність держави в соціальній сфері – фінансові аспекти.

Тема 8. Правове регламентування фінансового забезпечення соціального захисту населення

Соціальні нормативи як регламентовані соціальні показники, що виражають систему типових вимог соціальних суб'єктів до соціальних об'єктів з метою забезпечення відтворення і розвитку суспільства як цілого, та вирішення його соціальних проблем

Нормативні показники по визначенню рівня допомоги у разі нестандартних ситуацій (на поховання, травматизм, при втраті годувальника, нормативи допомог багатодітним сім'ям тощо).

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» як основа формування системи соціальних стандартів і державних соціальних гарантії. Базовий державний соціальний стандарт (БДСС).

Закони України «Про межу малозабезпеченості», «Про мінімальний споживчий бюджет», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про оплату праці», «Про зайнятість населення», «Про освіту», «Про пенсійне забезпечення», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про охорону здоров'я», «Про колективні договори і угоди», «Про підвищення соціальних гарантії для трудящих», Конвенція МОП.

Завдання соціальної стандартизації. Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення. Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування. Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування.

Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантії у реалізації державної соціально-економічної політики.

Міністерство соціальної політики як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань країни.

Тема 9. Перерозподільні функції економіки суспільного сектору

Методи оцінки рівня нерівності та бідності в країні. Суспільний сектор у протидії нерівності та бідності, роль державного бюджету в перерозподілі суспільних ресурсів.

Прогресивна система оподаткування доходів населення як інструмент протидії бідності: досвід розвинених країн. Концепції суспільного добробуту, що обґрунтовують подолання бідності.

Соціальні програми з подолання бідності в Україні. Державна політика боротьби з бідністю, її особливості в різних країнах. Зв'язок між нерівністю в розподілі доходів та бідністю. Поточні завдання, як ставить перед собою суспільний сектор з метою протидії бідності.

Оцінка економічних втрати від перерозподільної діяльності держави. Дестимулюючий ефект перерозподільної діяльності держави. Наслідки, до яких може призвести надмірне втручання держави на соціальну нерівність.

Категорія справедливості при розробці державної перерозподільної політики, її врахування в сучасній практиці державного управління. Застосування заходів з підвищення рівня суспільного добробуту в державній політиці: їх вплив на результати розширення добробуту в суспільстві.

Тема 10. Бюджетне фінансування соціального забезпечення

Взаємозв'язок між державними фінансами та сталим людським розвитком. Роль держави у розвитку людського потенціалу. Соціальні видатки з державного бюджету як чинник сталого людського розвитку.

Соціальні видатки в державному бюджеті України. Позабюджетне фінансування соціального забезпечення. Джерела фінансування соціального забезпечення. Видатки зведеного бюджету на соціальне забезпечення. Вдосконалення форм і методів державного фінансування соціальної сфери.

Економічний зміст соціальних видатків державного бюджету. Соціальні видатки в бюджетах об'єднаних територіальних громад. Структура видатків державного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення. Структура та склад видатків місцевих бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення

Погляди науковців на втручання держави у соціальну сферу. Структурні зрушення обсягу бюджетних видатків на розвиток людського потенціалу. Наукове трактування терміну “бюджетне фінансування”.

Цільові позабюджетні фонди соціального спрямування. Фінансування соціального забезпечення за рахунок некомерційних організацій.

Оцінка ефективності використання державних видатків на соціальні потреби.

Тема 11. Державні соціальні програми

Соціальні програми як інструмент реалізації соціальної функції держави. Державні соціальні програми в Україні та зарубіжний досвід реалізації державних соціальних програм. Формування та реалізація державних соціальних програм в Україні. Державні програми соціальної допомоги незахищеним верствам населення. Система допомоги сім'ям з дітьми в Україні.

Зарубіжний досвід реформування системи державних соціальних програм. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Системи підтримки сім'ї, запроваджені в європейських країнах із низькою народжуваністю.

Роль добровільних організацій в наданні соціальної допомоги вразливим верствам населення. Заходи із посилення адресності соціальної допомоги незахищеним верствам населення в Україні.

Тема 12. Використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування

Страховий принцип в системі соціального страхування. Використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Адміністрування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Альтернативні погляди на розуміння змісту поняття «соціальне страхування». Визнані на міжнародному рівні базові принципи соціального страхування. Цільове використання коштів як принцип загальнообов'язкового страхування.

Використання коштів Пенсійного фонду України. Використання коштів Фонду безробіття. Використання коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Використання коштів Фондом втрати працездатності.

Формування сучасної системи соціального страхування в Україні. Управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Повноваження правлінь та виконавчих дирекцій фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Державний нагляд за діяльністю фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Напрямки реорганізації структури соціального страхування.

Тема 13. Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в умовах глобалізації

Забезпечення соціального захисту населення як процес реалізації функціональних складників соціальної безпеки.

Аналіз динаміки зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, порівняно з динамікою зростання ВВП. Обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, що відображається у зведеному бюджеті. Перевищення реального обсягу видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення над видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» у зведеному бюджеті України. Порівняння видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, які здійснює Україна, з аналогічними показниками розвинутих країн.

Якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні. Фінансування за видатковою статтею державного бюджету «Соціальне забезпечення». Механізм призначення пільг, здійснення соціальних та компенсаційних виплат та надання соціальних послуг.

Збільшення можливостей для використання грошових трансфертів як одного із заходів соціального захисту. Фінансування заходів соціального захисту за рахунок державних цільових позабюджетних фондів: Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тим-часової втрати працездатності України, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Пенсійного фонду України.

Визначення на основі соціальних стандартів розмірів основних соціальних гарантій: мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія за віком, інші види соціальних та компенсаційних виплат. Рівень участі держави у сфері соціального захисту. Бюджетне управління наявними фінансовими ресурсами як головними розпорядниками, так і окремими соціальними установами.

Системи раннього виявлення осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Модернізація системи соціального обслуговування. Розвиток молодіжних ініціатив у трудовій сфері, перепідготовки та підвищення кваліфікації молоді, її профорієнтації, запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі. Створення правових, економічних та соціальних умов для функціонування і зміцнення сім'ї, поліпшення демографічної ситуації, забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок в українському суспільстві.

Орієнтація регіональної політики на сталість соціально-економічного розвитку та саморозвиток регіону. Запровадження ефективних регіональних програм сприяння розвитку підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу.

Організація соціального моніторингу діяльності державних та регіональних органів та органів місцевого самоврядування.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
1	2	3
<p>Знати: сутність та науково-теоретичні основи економіки в системі соціального захисту населення</p> <p>Вміти: використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку економіки з врахуванням потреб системи соціального захисту населення</p>	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні основи економіки в системі соціального захисту населення Лекція № 1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні та економічні функції держави в ринкових умовах. 2. Засади соціальної справедливості в суспільстві. 3. Соціальна держава. 4. Соціально орієнтована економіка. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 3, 46 Додаткові: 1, 7, 12 Інтернет-ресурси: 1, 8, 9</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Економічні аспекти соціального захисту населення. Специфіка економічного розвитку соціальної сфери. Концепція основних потреб. Піраміда потреб А. Маслоу</p>	8
	<p>Практичне заняття № 1 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні функції держави в системі державного регулювання економіки. 2. Соціальна справедливість та перерозподільчі функції держави. 3. Політика соціального вирівнювання. 4. Характеристика категорій «соціальний захист» і «соціальне забезпечення». 5. Соціальна держава та соціально орієнтована економіка. 	2

<p>Знати: науково-теоретичний зміст поняття категорії «соціальна політика держави», роль економічного базису в процесі її формування та реалізації</p>	<p>Тема 2. Економічні основи соціальної політики держави Лекція № 2 План лекції 1. Науково-теоретичний зміст і завдання соціальної політики держави. 2. Соціальна сфера. 3. Модель соціальної політики Української держави. 4. Соціальна функція державного бюджету. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 4 Додаткові: 3, 9, 12 Інтернет-ресурси: 1, 4, 8</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Індивідуальне навчально-дослідне завдання: «Економічний потенціал соціальної сфери»</p>	8
<p>Вміти: оцінювати стан економіки через призму необхідності фінансування системи соціального захисту</p>	<p>Практичне заняття № 2 Питання / завдання до заняття 1. Концепції і типи соціального політики. 2. Місце соціального захисту серед завдань соціальної політики. 3. Оцінка ефективності соціальної політики. 4. Соціальна сфера та соціальна інфраструктура як економічні основи соціального захисту. 5. Формування моделі соціальної політики України.</p>	2
<p>Знати: зміст та структуру системи соціального захисту населення</p> <p>Вміти: Формувати систему соціального захисту населення в умовах існуючого типу соціальної політики держави</p>	<p>Тема 3. Соціальний захист населення як елемент соціальної політики Лекція № 3 План лекції 1. Організаційно-правова структура системи соціального захисту населення. 2. Економічні джерела соціального захисту. 3. Вплив системи соціального захисту на формування доходів населення. 4. Напрямки реформування системи соціального захисту. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 4 Додаткові: 3, 9, 12 Інтернет-ресурси: 1, 3, 5</p>	2

	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Прямі державні витрати із бюджетів різних рівнів. Система фінансування соціальної сфери. Соціальні субсидії. Створення мережі центрів служб зайнятості та бірж праці. Державні програми з вирішення конкретних соціальних проблем Державний вплив на ціни та ціноутворення. Обов'язкове соціальне страхування. Система пенсійного забезпечення. Соціальне партнерство.</p>	8
	<p>Практичне заняття № 3 Питання / завдання до заняття 1. Зміст, види та функції системи соціального захисту населення 2. Правові основи соціального захисту 3. Економічні джерела соціального захисту. 4. Вплив системи соціального захисту на формування доходів населення. 5. Програми державної допомоги окремим категоріям громадян та їх характеристика</p>	2
<p>Знати: структуру та тенденції розвитку фінансового механізму соціального захисту населення</p>	<p>Тема 4. Фінансовий механізм соціального захисту населення Лекція № 4 План лекції 1. Фінансовий механізм реалізації політики соціального захисту населення. 2. Форми та інструменти фінансування механізму реалізації соціального захисту населення. 3. Соціальне страхування. 4. Напрями фінансування системи соціального захисту населення. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5 Додаткові: 4, 8, 18, 23 Інтернет-ресурси: 2, 4, 9</p>	2
<p>Вміти: оцінювати та прогнозувати стан фінансового механізму соціального захисту населення</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Функціонування фінансового механізму системи соціального захисту населення. Органи управління фінансовим механізмом соціального захисту. Інформаційне забезпечення функціонування фінансового механізму системи соціального захисту. Фінансові можливості держави щодо задоволення життєвих потреб усіх членів суспільства на засадах соціальної рівності та справедливості,</p>	10

	<p>Практичне заняття № 4 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми, інструменти та напрями фінансування механізму реалізації соціального захисту населення. 2. Соціальне страхування як одна із форм фінансування системи соціального захисту. 3. Особливості фінансування соціального захисту економічно активного населення та непрацевдатних. 4. Соціальний захист як сукупність заходів держави для забезпечення добробуту населення. 5. Соціальний захист як поняття фінансової науки, як система перерозподільчих відносин. 	2
<p>Знати: систему класифікації теорій суспільного добробуту, відмінності між ними та оцінювати їх практичне значення</p>	<p>Тема 5. Теорія суспільного добробуту Лекція № 5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку економічної теорії як історія розвитку науки про багатство, добробут і шляхи їх досягнення. 2. Пошук джерел добробуту суспільства у сфері державних фінансів. 3. Трансформація економічної теорії добробуту в теорію суспільного вибору. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 5 Додаткові: 1, 7, 18 Інтернет-ресурси: 2, 6, 9</p>	2
<p>Вміти: формувати та використовувати систему показників оцінки рівня добробуту населення</p>	<p>Самостійна робота студентів Індивідуальне навчально-дослідне завдання: «Теорія добробуту в працях представників інституціонального напрямку економічної теорії»</p>	10
	<p>Практичне заняття № 5 План практичного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії суспільного добробуту. 2. Суспільний добробут як головна мета соціальної політики української держави. 3. Пошук джерел добробуту суспільства у сфері державних фінансів. 4. Трансформація економічної теорії добробуту в теорію суспільного вибору. 	2

<p>Знати: методику оцінки рівня добробуту населення країни, його структуру і динаміку</p> <p>Вміти: використовувати показники оцінки рівня та якості життя населення</p>	<p>Тема 6. ВВП та добробут населення, його структура та динаміка Лекція № 6 План лекції 1. Рівень та якість життя населення. 2. Критерії оцінки добробуту населення. 3. Індекс людського розвитку. 4. Аналіз динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення. Рекомендовані джерела: Основні: 4, 5 Додаткові: 7, 8, 16, 22 Інтернет-ресурси: 1, 7, 8 Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Система показників для оцінки рівня добробуту населення. Оцінка розподілу доходів між окремими групами населення. Неекономічні фактори, що визначають рівень добробуту населення.</p>	<p>2</p> <p>10</p>
	<p>Практичне заняття № 6 Питання / завдання до заняття 1. Новітні теорії подолання бідності. 2. Рівень життя як характеристика економічного добробуту населення. 3. Показники рівня та якості життя населення. 4. Індикатори якості життя населення. 5. Індекс людського розвитку.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: класифікацію і сутність моделей фінансування соціальних послуг</p>	<p>Тема 7. Моделі фінансування соціальних послуг Лекція № 7 План лекції 1. Моделі соціального захисту країн світу. 2. Особливості фінансування соціального захисту в окремих країнах ЄС. 3. Моделі фінансування соціального захисту. 4. Реформування системи фінансування соціального захисту в Україні. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3 Додаткові: 3, 9, 10 Інтернет-ресурси: 2, 5, 8</p>	<p>2</p>

<p>Вміти: формувати та використовувати на практиці моделі фінансування соціальних послуг</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Фінансове планування в системі стратегічного планування розвитку соціальної сфери. Пошук оптимальної моделі фінансування соціальних послуг. Фінансування системи соціального захисту з внесків застрахованих осіб найманої праці та роботодавців.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 7 Питання / завдання до заняття 1. Фінансові аспекти діяльності держави в соціальній сфері. 2. Фінансові моделі соціального забезпечення та захисту населення в зарубіжних країнах. 3. Моделі фінансування соціального захисту в країнах Європейського Союзу. 4. Формування сучасної моделі фінансування соціального захисту в Україні. 5. Соціальні зобов'язання держави.</p>	2
<p>Знати: сутність та науково-теоретичні основи правового регламентування фінансового забезпечення соціального захисту населення</p>	<p>Тема 8. Правове регламентування фінансового забезпечення соціального захисту населення Лекція № 8 План лекції 1. Завдання соціальної стандартизації. 2. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». 3. Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантій у реалізації державної соціально-економічної політики. 4. Міністерство соціальної політики як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань країни. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4 Додаткові: 3, 9, 16 Інтернет-ресурси: 1, 8, 9</p>	2
<p>Вміти: практично використовувати систему нормативно-правових актів в системі соціального захисту населення</p>	<p>Самостійна робота студентів Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ділова гра): «Нормативно-правові передумови для реформування економічних основ соціального забезпечення»</p>	10
	<p>Практичне заняття № 8 Питання / завдання до заняття 1. Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення. 2. Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування. 3. Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування.</p>	2

<p>Знати: основи функціонування економіки суспільного сектору як механізму перерозподілу доходів</p>	<p>Тема 9. Перерозподільні функції економіки суспільного сектору Лекція № 9 План лекції 1. Соціальні нормативи як регламентовані соціальні показники. 2. Нормативні показники по визначенню рівня допомоги у разі нестандартних ситуацій. 3. Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантій у реалізації державної соціально-економічної політики. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 5 Додаткові: 4, 8, 14 Інтернет-ресурси: 3, 5, 8</p>	2
<p>Вміти: використовувати систему показників оцінки рівня нерівності та бідності в країні</p>	<p>Самостійна робота студентів Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ділова гра): «Державний бюджет як інструмент перерозподілу доходів населення»</p>	10
	<p>Практичне заняття № 9 Питання / завдання до заняття 1. Методи оцінки рівня нерівності та бідності в країні. 2. Суспільний сектор у протидії нерівності та бідності, роль державного бюджету в перерозподілі суспільних ресурсів. 3. Прогресивна система оподаткування доходів населення як інструмент протидії бідності: досвід розвинених країн. 4. Концепції суспільного добробуту, що обґрунтовують подолання бідності. 5. Соціальні програми з подолання бідності в Україні.</p>	2
<p>Знати: основи механізму бюджетного фінансування соціальної сфери</p>	<p>Тема 10. Бюджетне фінансування соціального забезпечення Лекція № 10 План лекції 1. Державні фінанси та потреби сталого людського розвитку. 2. Бюджетне та позабюджетне фінансування соціального забезпечення. 3. Ефективність використання державних видатків на соціальні потреби. 4. Напрямки вдосконалення форм і методів державного фінансування соціального забезпечення. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5 Додаткові: 1, 7, 15, 24 Інтернет-ресурси: 4, 6, 9</p>	2

Вміти: використовувати форми та методи бюджетного фінансування соціальної сфери	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Трансформація політики доходів населення. Виконання державних соціальних програм, спрямованих на вирішення пріоритетних соціальних проблем регіонів. Пошук нових ефективних механізмів подолання соціальних проблем депресивних територій.	10
	Практичне заняття № 10 Питання / завдання до заняття 1. Взаємозв'язок між державними фінансами та сталим людським розвитком. 2. Соціальні видатки в державному бюджеті України. 3. Соціальні видатки з державного бюджету як чинник сталого людського розвитку. 4. Позабюджетне фінансування соціального забезпечення.	2
Знати: сутність та процедури розробки державних соціальних програм	Тема 11. Державні соціальні програми Лекція № 11 План лекції 1. Державні соціальні програми в системі соціального захисту населення. 2. Види державних соціальних програм. 3. Проблеми формування та реалізації соціальних програм в Україні. 4. Реформування системи державних соціальних програм. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4 Додаткові: 6, 7, 19 Інтернет-ресурси: 2, 4, 8	2
	Вміти: використовувати механізм реалізації та оцінки державних соціальних програм	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Методика розробки державних соціальних програм. Регіональні та місцеві соціальні програми. Моніторинг соціальних програм. Оцінка ефективності державних соціальних програм.

	<p>Практичне заняття № 11 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні програми як інструмент реалізації соціальної функції держави. 2. Державні соціальні програми в Україні та зарубіжний досвід реалізації державних соціальних програм. 3. Формування та реалізація державних соціальних програм в Україні. 4. Державні програми соціальної допомоги незахищеним верствам населення. 5. Система допомоги сім'ям з дітьми в Україні. 	2
<p>Знати: структуру та процедури використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування</p>	<p>Тема 12. Використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування Лекція № 12 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховий принцип в системі соціального страхування. 2. Адміністрування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. 3. Формування сучасної системи соціального страхування в Україні. 4. Державний нагляд за діяльністю фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3 Додаткові: 5, 8, 16, 21 Інтернет-ресурси: 4, 7, 8</p>	2
<p>Вміти: здійснювати адміністрування коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Обов'язковість страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту). Отримання виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням особами, зайнятим підприємницькою діяльністю. Державні гарантії реалізації застрахованими громадянами своїх прав.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 12 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визнані на міжнародному рівні базові принципи соціального страхування. 2. Використання коштів Пенсійного фонду України. 3. Використання коштів Фонду безробіття 4. Використання коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків. 5. Використання коштів Фондом втрати працездатності. 	2

<p>Знати: проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення з врахуванням впливу на економіку країни глобалізаційних процесів</p> <p>Вміти: вирішувати проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення з врахуванням впливу на економіку країни глобалізаційних процесів</p>	<p>Тема 13. Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в умовах глобалізації</p> <p>Лекція № 13 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення соціального захисту населення як процес реалізації функціональних складників соціальної безпеки. 2. Аналіз динаміки зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, порівняно з динамікою зростання ВВП. 3. Якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні. <p>Лекція № 14 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансування заходів соціального захисту за рахунок державних цільових позабюджетних фондів. 2. Визначення на основі соціальних стандартів розмірів основних соціальних гарантій. 3. Організація соціального моніторингу діяльності державних та регіональних органів та органів місцевого самоврядування. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 3, 4, 5 Додаткові: 8, 14, 19, 22 Інтернет-ресурси: 1, 3, 9</p>	<p>4</p>
	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Актуальність питання соціального виміру глобалізації. Соціокультурний вимір глобалізації. Стратегічні аспекти вдосконалення фінансового забезпечення соціального захисту з врахуванням глобалізаційних процесів.</p>	<p>10</p>

	<p>Практичне заняття № 13 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняння видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, які здійснює Україна, з аналогічними показниками розвинутих країн. 2. Механізм призначення пільг, здійснення соціальних та компенсаційних виплат та надання соціальних послуг. 3. Збільшення можливостей для використання грошових трансфертів як одного із заходів соціального захисту. <p>Практичне заняття № 14 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Системи раннього виявлення осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. 2. Модернізація системи соціального обслуговування. 3. Розвиток молодіжних ініціатив у трудовій сфері, перепідготовки та підвищення кваліфікації молоді, її профорієнтації, запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі. 	4
ВСЬОГО		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. *Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами : підручник / К.В. Дубич. Львів : Магнолія 2006, 2019. 411 с.*
2. *Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 448 с.*
3. *Внукова Н.М., Кузьминчук Н.В. Соціальне страхування : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 352 с.*
4. *Зюзін В.О. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/154.pdf.*
5. *Клименко А.Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст : монографія. Харків : Юрайт, 2019. 176 с.*
6. *Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.*

Додаткові

1. *Бережецька Т.О. Аналіз індикаторів та оцінка стану соціальної безпеки в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2019/173.pdf.*
2. *Білозір О.В. Оцінка механізмів боротьби з безробіттям в умовах Європейської інтеграції. Інвестиції : практика та досвід. 2020. № 2. С. 122–125.*
3. *Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>*
4. *Видатки зведеного бюджету України. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>*
5. *Грень Т.Я. Особливості реалізації політики соціального захисту територій в умовах війни. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. 2022. Т. 33 (72). № 6. С. 80–84.*
6. *Грецька-Миргородська В.В. Динаміка соціального забезпечення в Україні за період від початку ринкової трансформації. Ефективна економіка. 2019. № 7. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2019/42.pdf.*
7. *Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. URL: <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article>*
8. *Даніліна М. Конституція України та соціальний захист населення. Соціальні права та їх захист адміністративним судом : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 4 вер. 2020 р.). Київ, 2020. С. 25–29. URL: <https://rm.coe.int/materials-socialrights-2020/1680a165f8>*
9. *Дубич К.В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном : навч. посіб. Т. 1. Львів : Магнолія 2006, 2019. 272 с.*
10. *Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254>*

11. Кириленко О.П., Огінська А.Ю. Фінансування соціального захисту в Україні: тенденції та перспективи. *Інноваційна економіка*. 2018. № 1–2 (73). С. 175–182.
12. Кулина Г., Налукова Н. Інформатизація сфери соціального забезпечення як необхідна компонента формування цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2020. № 1. С. 95–106.
13. Мойсеєнко К.Є., Поляріна Є.С. Загальні засади покращення соціального забезпечення ВПО за напрямками реалізації міжнародних критеріїв оцінки *oecd/ксп. Держава та регіони*. 2020. № 3 (2). С. 68–73. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/3_2020/3_2_2020/12.pdf.
14. Насібова О.В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Економіка & держава*. 2019. № 8. С. 35–40.
15. Огінська А.Ю. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації: теоретико-концептуальний зріз. *Економіка & держава*. 2018. № 4. С. 131–136.
16. Осіпова Л.В. Особливості соціального забезпечення в умовах глобалізації економічного простору. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 78–83.
17. Осіпова Л., Грицик Н. Фінансування соціального забезпечення в умовах децентралізації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (13). С. 10–15.
18. Павлюк Т., Юрчик І. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-63>
19. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
20. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
21. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
22. Сьомченко В.В., Безнос Я.С. Аналіз впливу євроінтеграції на систему соціального захисту в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 30. С. 599–604. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/91.pdf.
23. Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3 (61). URL: <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/article/view/190>
24. Тур І.Ю. Теоретичні аспекти соціального захисту держави. *Економіка, фінанси, право*. 2020. № 2. С. 33–36.
25. Цимбал Б.М. Категоріальні принципи формування соціального захисту особистості у системі публічного управління. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 5. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-5-02-01>
26. Чанишева Г.М. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 80–85.

27. Черниш А.Р. Форми та заходи соціального забезпечення молоді. *Право і суспільство*. 2022. № 4. С. 244–251.
28. Чічкань М.В. Державна політика у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні : актуальні питання. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 122–126.
29. Шаповалова Т. Поняття і зміст соціального захисту та соціального забезпечення населення в сучасній Україні. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 3. С. 123–130.
30. Шевченко О., Мінаєва А., Лагутін І. Інститути соціального захисту населення: реформування як фактор нівелювання соціальних асиметрій. *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. 2020. № 3. С. 123–129. URL: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.16>
31. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ : Матеріали наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 14-15 травня 2021 р.)*. Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55–61.

Інтернет-ресурси

1. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва. URL: <http://www.library.vn.ua>.
2. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Вінницької обласної державної адміністрації. URL: <http://www.vin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.nplu.org..>
8. Система дистанційного навчання ВТЕІ КНТЕУ «MOODLE». URL: <http://sun.vtei.com.ua>.
9. Центр учбової літератури. URL: <http://www.cul.com.ua>.